

Thánh địa Phật Giáo Bagan, Miến Điện.

Có khoảng hơn 10.000 ngôi chùa tháp Phật giáo đã được xây dựng trong khoảng diện tích 100 km vuông ở vùng đồng bằng trung tâm Myanmar dưới triều đại Pagan.

Thánh địa Phật giáo Bagan là một di tích lịch sử nổi tiếng ở vùng Mandalay, khu vực đồng bằng miền trung đất nước Myanmar. Đây là một thành phố cổ có hàng nghìn đền chùa, tự viện độc đáo còn được bảo tồn trên diện tích hàng chục km².

Tại Bagan, đứng ở vị trí nào cũng thấy những ngôi chùa tháp cổ kính, nguy nga. Cảnh tượng này gây ấn tượng mạnh mẽ với những người được chứng kiến.

Thành phố Bagan đã tồn tại từ thế kỷ 9 cho đến thế kỷ 13 trong vai trò kinh đô và là trung tâm chính trị, kinh tế và văn hoá của vương quốc Pagan.

Vương triều Pagan khởi đầu từ năm 1057 với cuộc thôn tính vương quốc Thaton của vua Anawrahta. Anawrahta đã mang về Bagan nhiều thánh tích và kinh văn Phật giáo từ Thaton cùng với nhiều nghệ sĩ, kiến trúc sư, là cơ sở cho công cuộc kiến thiết thành phố Bagan tráng lệ.

Tầng lớp thượng lưu Bagan đã cho xây dựng hàng ngàn đền thờ và tu viện trên bình nguyên Bagan. Theo ước tính, có khoảng hơn 10.000 ngôi chùa tháp Phật giáo được xây dựng trong khoảng diện tích 100 km vuông ở vùng đồng bằng trung tâm Myanmar dưới triều đại Pagan, biến nơi đây thành điểm hành hương linh thiêng của những tín đồ đạo Phật.

Trong thời hoàng kim, Bagan đã trở thành một trung tâm nghiên cứu tôn giáo và thể tục của toàn thế giới. Các tu sĩ và học giả từ khắp nơi như Ấn Độ, Sri Lanka và người Khmer đến Bagan để nghiên cứu ngôn điệu, ngữ âm, ngữ pháp, chiêm tinh học, thuật giả kim, y học và pháp luật.

Sự tồn tại của kinh đô Bagan chấm dứt vào năm 1287, khi đội quân Mông Cổ đánh chiếm thành phố. Cư dân Bagan ly tán đi khắp nơi, chỉ còn lại một nhóm nhỏ ở lại.

Sau biến cố này, Bagan vẫn là điểm hành hương của các tín đồ Phật giáo. Một số công trình đền đài ấn tượng vẫn tiếp tục được xây dựng.

Từ thế kỷ 15 đến thế kỷ 20 là giai đoạn thoái trào của Bagan, với việc xây dựng “nhỏ giọt” các công trình mới, với số lượng trên dưới 200 trong thời gian này.

Chỉ còn một phần nhỏ chùa tháp được bảo trợ để duy trì hoạt động phục vụ người hành hương, hàng nghìn công trình còn lại đã bị bỏ hoang và hủy hoại theo năm tháng.

Trong số 10.000 chùa tháp từng tồn tại trong lịch sử ở Bagan, ngày nay chỉ còn lại khoảng 2.200 công trình được gìn giữ khá nguyên vẹn. Bên cạnh đó là hàng nghìn phế tích của những ngôi đền, chùa đã sụp đổ.

Chùa Ananda là một trong những ngôi chùa rộng lớn nhất và được bảo tồn tốt nhất ở Bagan. Công trình được xây dựng vào năm 1105, biểu thị trí tuệ vô thượng vô biên của Phật. Chùa được làm bằng đá, có kiến trúc theo hình thập tự, ở trung tâm là khối lập phương và trên mỗi phía là tượng Phật đứng. Khối kiến trúc vươn lên với tận cùng là các đỉnh nhọn, vuốt thon búp măng, gọi là shikhara.

Đền Shwesandaw trông xa giống như một kim tự tháp, có 4 mặt, 5 tầng và một stupa (tháp hình quả chuông úp) trên đỉnh. Tương truyền, ngôi đền này được xây dựng bởi vua Anawrahta năm 1057 để lưu giữ một trong 8 sợi tóc của Phật Thích ca được đem về từ Ấn Độ.

Đền Thatbyinnyu được xây dựng vào giữa thế kỷ 12 là ngôi đền cao nhất ở Bagan và có thể được nhìn thấy tại mọi điểm ở vùng đất này.

Ở Bagan từng có những ngôi chùa được phủ vàng và những kiến trúc hoàng gia tráng lệ. Đáng tiếc rằng các cấu trúc bằng gỗ đã bị hủy hoại cùng thời gian và những mái chóa vàng không tồn tại nổi trước các hoạt động cướp bóc.

Những công trình kiến trúc còn sót lại ở Bagan chính là hiện thân của một lối kiến trúc đã mất hẳn trong lịch sử.

Nhìn chung, các công trình chùa tháp ở Bagan có cấu trúc khá đồng nhất với phần trên cùng hình tháp tròn đặt trên ba tầng tháp vuông. Trong nhiều ngôi chùa còn lưu lại các tác phẩm điêu khắc giá trị mang chủ đề Phật giáo. Có thể nói mỗi một ngôi đền, chùa ở Bagan đều là một tác phẩm nghệ thuật tuyệt vời.

Vào thời điểm hiện tại, do số lượng đền chùa ở Bagan quá lớn nên rất nhiều công trình không được thường xuyên chăm sóc, đã bị hủy hoại và hư hỏng nhiều.

—o0o—

Thanh Bình- Kiến Thức